

DE GOEDE LEER VAN HET GEBED.

VRAAG EN ANTWOORD 116,

mede naar aanleiding van Joh. 16 : 23 en 24.

Vraag: Waarom is het gebed den Christenen van noode?

Antwoord: Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

Hoe meer wij bedenken, dat wij zondaren zijn, des te meer zullen wij de troost van de vergeving der zonden noodig hebben. De vergeving der zonden nu hebben wij in het geloof. Dan kan het niet uitblijven of het hart wordt verruimd, de oogen worden geopend en wij zien een zee van barmhartigheid, liefde en trouw. Moedigt dat de mensch, de arme, hulpbehoevende mensch niet aan om te putten en te nemen? Moedigt het hem niet aan tot het gebed? Als er bij God alles, alles is en Hij zulk een ruim hart heeft, dat Hij ons alles wil schenken, zouden wij, die toch zoo arm zijn, dan niet vragen om heil, om hulp, om verlossing en genade? Om alles wat wij behoeven? Toch zeker wel! Maar wij laten ons de bron, waaruit wij allen vrij mogen scheppen, toesluiten. Als wij zoeken en het niet terstond vinden, dan laten wij de moed zinken. Komt het niet van de heuvelen en bergen, dan komt het in 't geheel niet. De handen worden slap en . . . de duivel heeft, wat hij wil. Wij hebben er daarom behoefte aan, onszelf ook de goede leer van het gebed voor te houden. Wij willen daartoe opslaan Joh. 16 : 23 en 24: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven. Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam. Bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij.*

Wij knopen hieraan vast, wat in onze Catechismus staat van het gebed, en wel Vraag 116.

De Heere Jezus had Zijn discipelen medegedeeld, dat Hij hen zou verlaten. Hij had hun gezegd, dat Hij weder tot den Vader ging. „Een kleine tijd”, zeide Hij, „en gij zult Mij niet zien. En wederom een kleine tijd en gij zult Mij zien: want Ik ga heen tot den Vader” (Joh. 16 : 16). Dat begrepen de discipelen in 't geheel niet. Zij droomden van niets anders dan geluk. En hun geluk bestond daarin, dat zij voortdurend bij den Heere waren en Zijn leer, Zijn Woord hoorden. En verder vraagden de discipelen naar niets, naar hemel, hel, noch aarde. Zij hadden den Heere bij zich, hoorden Zijn liefelijke woorden, waren daarin hoogst gelukkig en dachten, dat het altijd zoo zou blijven. Dat echter de Heere door één van hen zou verraden worden, dat Hij door de hoogerwaardige overpriesters en schriftgeleerden zou ter dood veroordeeld worden, ja, dat men Hem zelfs aan een schandelijk kruishout zou nagelen, dat wilde er niet bij hen in, hoe dikwijls Hij het hun ook had gezegd.

Het ging hun, zooals het ons allen gaat. „Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven!” heeft de Heere gezegd. Nu bidden wij allen om geluk en wenschen elkander geluk, maar dat het hierbeneden door een tranendal heen moet, dat bevreedt ons altijd. En als wij vandaag lachen, kunnen wij het niet begrijpen, dat wij morgen weer zouden weenen. Bovendien, de discipelen gevoelden toen niet veel van zonde, zij hadden den Heere bij zich en gaf Hij hun ook soms een berisping, zoo was Hij toch ook weer zoo vriendelijk en vol liefde jegens hen, dat zoolang de Heere bij hen was, hun geweten hen zeker niet erg zal geplaagd hebben. Dat dus de Heere voor hun zonden zou moeten lijden en sterven, dat wilde er niet bij hen in, evenmin als zoo iets er bij ons in wil. Want als wij van de troost van het Evangelie gewagen, dan hebben wij geen zonde op ons geweten. Wanneer wij echter zonde op ons geweten hebben, dan verstaan wij van het heerlijke Evangelie niets. Telkens moet de Heere weer komen om ons te zeggen, wat wij voor het oogenblik niet verstaan. Het Woord komt en neemt zijn intrek in het hart en dat doet het.

De Heere Jezus nu zegt: *Voorwaar, voorwaar!* Dat is Zijn koninklijke eedzwering. Hij gebruikt niet vele woorden. Klein u aan Zijn „amen, amen!” vast en de hel kan u niet houden, iedere nood en iedere angst moet wijken. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar *deze* rots staat onwrikbaar. „Voorwaar, voorwaar Ik zeg u”, zeide Hij tot Zijn discipelen.

En Hij zegt daarmee tot ons: Ik geef ook u deze groote genade, u, die dit Boek hebt, dat de blinde Heidenen en ook de blinde Christenen niet hebben, maar dat u gegeven is, u, zeg Ik: — wie gelooft, die heeft het! De Heere stelt zich echter gaarne zoo aan de discipelen voor, alsof Hij niet meer bij hen was. Als Hij tot hen zegt: *Al wat gij den Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven*, dan stelt Hij zichzelf aan hen voor als niet meer bij hen zijnde. — Zoolang Hij bij hen was, vraagden zij Hem om alles. En baden zij ook al eens, dan baden zij tot God den Vader, maar bleven bij dat alles toch zoo ledig. Het was bij al hun bidden toch niet het rechte leven, zij leefden meer in hetgeen zij van den Heere Jezus vernamen. Maar de geestelijke mensch is als een herkauwend dier, zoo is hij door God gemaakt. Zij zaten midden in het groene gras, hoorden het geklank, maar aten niet. Het ging hun zooals zoo-velen van u, die ook de klank van het lieflijk Evangelie hooren, maar niet eten: — er moet eerst leven in de mensch komen! Zij baden, ja, maar zij hadden daarbij geen groote blijmoedigheid; het was zoo ten halve. De Heere zegt: *Bid en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij*. Zij hadden dus nog geen groote blijdschap. Groote blijdschap, — ja, daaronder versta ik iets, dat niet onder woorden te brengen is. Deze blijdschap bestaat daarin, dat ik kan zeggen: Er moge komen wat er wil, ik kan niet ongelukkig worden, ik ben voor eeuwig geborgen, eeuwig gelukkig. Zoodanige blijdschap zouden de discipelen hebben. — Als ik arm ben en weet, dat in het testament van een rijke een groote som aan mij is vermaakt, dan eet ik vroolijk nog een kleine tijd mijn broodkorst. Weldra, zoo denk ik, ben ik rijk, heb een mooie wagen en prachtige paarden. Als ik de zekerheid heb, in gunst te staan bij een groot vorst, dan mogen de honden nog een weinig naar mij bijten en de ezels naar mij slaan, daar stoor ik mij niet aan! Immers als ik in de hoofdstad kom, wacht mij de eer; maar de anderen moeten beschaamd buiten blijven staan en komen er niet in. — Der discipelen blijdschap moest volkomen zijn. Men kan wel een oogenblik blijdschap in God hebben, maar spoedig is zij weer verdreven. Het zichtbare, het aardsche komt er weer tusschen. Dat is niet de blijdschap, die de Heere bedoelt. Hij wil Zijn jongeren een *volkomen* blijdschap verzekeren. Dit is echter een eigenaardige blijdschap. Want vooreerst is hier beneden in het ondermaansche alles onvolkomen. Ten andere houdt het niet op in dit leven, dat wij nu zingen en dan weer weenen, dat wij heden vol moed en getroost zijn en morgen

weer terneergeslagen. Het is, als wanneer ik eenige goudstukken in mijn hand heb, deze goed vasthoud en daarna, omdat ik nu eenmaal moet, omdat mijn beroep het meebrengt, door slijk en drek moet, en toch het goud behoud, zonder dat het vuil wordt, en het niet verlies. — Dat is een volkomen blijdschap. Daarbij kan ik wel sidderen en beven, daarbij kan ik bang te moede zijn, ik kan weenen, zorgen en mijzelf kwellen. Nu kan mij dit, dan dat drukken. Maar bij zulk worstelen weet ik: daarboven is er Een, en die daarboven is, is ook hier in het hart. En dit hart is ook daarboven, er is een vereeniging. En zoo ligt deze blijdschap veel, veel hooger dan dood, graf en drek, dan tranen, zuchten en zorgen. Dat zij hooger ligt, zal ik u bewijzen: allen, die gelooven, zijn menschen, zij liggen steeds onder en komen toch altijd weer boven. Zij zouden niet kunnen overwinnen, ware er geen hoogere blijdschap in hen, die al het lijden wegneemt en hun vleugelen geeft om op te stijgen.

Wanneer ik mijn zoon naar een vreemd land zend, zoek ik het op alle manieren zoo te schikken, dat hij daar gelukkig is, dat hij zichzelf niet behoeft te kwellen. Ik zorg, dat hij goedsmoeds is, dat hij vroolijk en opgeruimd van geest blijft. Zoo zijn wij nu ook in den vreemde en moeten door deze wereld en dit leven heen, moeten door de dood heen. Nu wil onze hemelsche Vader ook, dat wij goedsmoeds blijven. Daarom moeten wij bidden. Maar hoe moeten wij nu bidden? „Al wat gij den Vader zult bidden *in Mijn Naam*”, — „tot nog toe hebt gij niet gebeden *in Mijn Naam*”, zegt de Heere Jezus. Wat is dat toch: „in *Mijn Naam*”? Wil dat zeggen, dat wij, als wij ons gebed hebben uitgesproken, er nog ten slotte moeten bijvoegen: „in den Naam van Jezus Christus”? Zooals wij bijv. achter in ons Psalmboek verscheiden gebeden hebben, aan welker slot als aanhangsel voorkomt: „door onzen Heere Jezus Christus, in wiens Naam wij onze gebeden besluiten”? Ja, dat is naar de letter. Maar dit is niet alles wat Jezus bedoelt, als Hij zegt, dat wij zullen bidden in Zijn Naam. Wij moeten wel is waar voor den Vader belijden, dat wij slechte kinderen zijn, dat wij niet deugen, dat wij niet waardig zijn, kind genaamd te worden, wij hebben te belijden al onze zonde en schuld. Maar één ding mogen wij vasthouden, nml. dat de Heere Jezus gezegd heeft: Gij moogt vrijmoedig tot Mijn Vader gaan, moogt aan Zijn deur aankloppen. En als gij aanklopt, doet Hij de deur open. Ik zeg u: Gij moogt Hem om alles vragen en bidden, en het zal u gegeven worden. Zoek, zoek! Ga het huis van Mijn Vader binnen, daar is iets voor u klaargelegd. Zoek, zoek! En gij zult vin-

den! (Matth. 7 : 7 en 8). En nu, wat zou u nog hinderen? Mijn Vader is immers uw Vader! Ik wil niets voor Mijzelf hebben. Al wat Ik heb, deel Ik met u! Mijn Vader is uw Vader! Zoo moogt, ja zoo zult gij dus als kinderen tot Hem gaan. Meer nog! Gij hebt zonde en schuld en gij zijt bang. Gij zult niet meer bang zijn! Mijn Naam heeft iets te beteekenen bij den Vader, Mijn Naam is Jezus. En reeds lang ligt op de tafel van Mijn Vader de kwitantie voor al uw schuld, onderteekend met Mijn bloed, dat alles betaald is. En daar ligt het eeuwige Testament, hetwelk geldigheid verkregen heeft in Mijn dood, waarin gij gemaakt zijt tot Gods erfgenamen, tot Mijn mede-erfgenamen. — De bedoeling is dus niet, dat wij al onze gebeden zullen besluiten met een „in den Naam van Jezus Christus”, maar dat wij met ons gansche hart, met een waarachtig, ongeveinsd geloof den Heere Jezus Christus aangrijpen en Zijn gerechtigheid, die Hij voor ons verworven heeft door Zijn allerheiligst lijden en sterven, door de macht Zijner opstanding. Dat wij dus de gansche volkomenheid, die de Gemeente in Christus heeft, den Vader in het geloof met hart en gedachten voorhouden. Dan slaan wij telkens, als wij tot den Vader naderen, het oog op het kruis, op het ledige graf en naar de Rechterhand des Vaders: daar zit Hij, Jezus. Dat is bidden in den Naam van den Heere Jezus. Dan steunt leven, hart en gemoed op de *heilsbeloften* van Jezus Christus, de ziel houdt deze in geloof aan den Vader voor, houdt aan Hem voor al wat de Heere Jezus is, wat Hij gedaan, geleden en gezegd heeft, wat Hij verworven heeft, wat Hij ons van God gezegd heeft. Dan kan de Vader niet toornen en al zeiden ook alle duivels: „Hij wil niets van u weten!” — zoo zeg ik tot hen: Gij liegt, Hij is mijn Vader, de Heere Jezus heeft het gezegd! „Maar gij zijt een groot, een gruwelijk zondaar!” Des te eerder moet ik gaan! „Maar zijt gij dan niet bang voor de vreeselijke gloed van Gods toorn?” De Heere Jezus heeft geroepen: „Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?”. Toen is Hij voor mij door deze gloed heengegaan en heeft mij verlost van de toekomstige toorn. Bidden in de Naam van den Heere Jezus is dus: met een blij gemoed en hart, met een ongeveinsd geloof te zien op alles, wat de Heere Jezus voor ons is en van Hem op God den Vader, die onze God en Vader is door al hetgeen de Heere Jezus voor ons verworven heeft. Komt men dan opnieuw met zonden, klaagt men: „Ach, ik ben geen rein, geen heilig man”, zie, de Heere Jezus is een rein en heilig Man. En de arme zondaar en de Heere Jezus gaan samen tot den Vader. Wees-

kinderen, zooals wij zijn, zijn geen vroolijke, lustige kinderen. Zij hebben den duivel tot vader gehad en een Hethietische tot moeder, maar werden door God gevonden buiten in het veld, liggende in hun bloed. En God in de hemel is hun een rechte Vader geworden en geeft deze ellendige kinderen over aan Zijn Zoon. Die brengt hen terecht, reinigt hen, brengt hen weder en legt hen in de schoot van Zijn Vader.

De Heere Jezus heeft gezegd: *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam*. Dat zij een onderwijzing ook voor ons! Als wij met verlichte oogen zien op hetgeen de Heere Jezus zegt, zoo zullen wij, al hebben wij ook reeds vijftig jaar in de Naam van den Heere Jezus gebeden, toch moeten zeggen: „Tot nog toe hebben wij het nog niet gedaan”. Wij mogen dus de woorden: „Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijnen Naam” wel goed in gedachtenis houden. Ja, heb ook dikwijls gebeden in de Naam van den Heere Jezus, heb uw verlorenheid en verdorvenheid volkomen gevoeld en daarbij met volle blijmoedigheid gezien op den Heere Jezus. En van Hem op den Vader. — Al is dit ook waar, zoo zult gij toch, ja, juist te meer moeten zeggen: Voorwaar, ik heb het nog nooit verkregen, ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht! Ach, dat wij ons toch veroetmoedigen en deze woorden van den Heere Jezus aannemen, opdat ons in waarheid geopend worden de schatten des hemels, opdat wij verzadigd en getroost worden en onze blijdschap volkomen is. Opdat wij, ofschoon wij weenen, toch van harte getroost zijn en vroolijk lachende zeggen: Is de hemel voor mij gekocht, wie zal hem mij ontnemen?

Zulk een gebed nu is het voornaamste stuk der dankbaarheid. Als iemand bij mij komt, opdat ik hem help, zoo help ik hem naar mijn vermogen en hoop, dat hij zoo dankbaar is, dat hij het aan geen ander vertelt. En voorts het geschonkene goed besteedt en zich daarmee redden kan. Want als hij telkens terugkwam, moest ik ten laatste ophouden met helpen, want zoo veel heb ik niet. De dankbaarheid echter, die God ons leert, is een andere. Wanneer men ziek is geweest en men zich éénmaal in de stralen der zon verkwikt heeft, dan zal men telkens weer haar warmte zoeken. Of wanneer men zich eenmaal aan een bron heeft gelaafd, dan zal men telkens weer zich met haar frisch en helder water verfrisschen. Zoo wil de Heere, dat wij ook jegens Hem zullen doen. — Het is echter een zwaar stuk, dit stuk van de dankbaarheid. Ik wil u niet berispen, maar in de grond moogt gij toch allen uzelf afvragen: Zijn wij dankbaar? De mensch is trotsch en hoogmoedig en zegt: „Nu ja, ik

ben in nood geweest en ben geholpen. De zon heeft voor mij geschenen, maar wat nu verder? Ik heb ook betaald, ben dankbaar geweest, wat moet ik nog meer danken?" Daar blijft dan wel is waar de goede God aan het geven, maar de mensch heeft er niets aan. Nog eens: een zwaar stuk is dit stuk van de dankbaarheid, want wij meenen, dat alles zoo vanzelf spreekt. De koning moet regeeren, daarvoor ontvangt hij immers zijn geld. De burgemeester moet zijn ambt waarnemen, daarvoor wordt hij immers betaald. De dominee moet preeken en catechiseeren, hij ontvangt ook het zijne. De rijke moet geven, want waarvoor heeft hij anders zijn geld? Zoo gaat het door, en de duivel leert bijna allen menschen het schandelijk communisme. Maar het gevolg daarvan zal zijn, dat men, meenende in de hemel te komen, er toch niet inkomt, want men heeft op aarde geen danken geleerd.

Het gebed is het voornaamste stuk der dankbaarheid. Tot de dankbaarheid behooren drie zaken: waarheid, gerechtigheid en ootmoed. Waarheid, om te belijden mijn schuld, mijn nood en mijn behoefte, om te belijden, dat ik mij daarin ongelukkig gevoel. Dat is waarheid en de waarheid zal bestaan. Gerechtigheid, om mij, wanneer ik geholpen ben, tot dienst, liefde en achting verplicht te rekenen jegens hem, die mij geholpen heeft. Ootmoed, om mij niet tegen hem te verheffen, maar te bedenken: Toen hij mij hielp, lag ik in de diepte en hij stond in de hoogte.

Van waar komt het, dat men reeds naar het uitwendige zoo weinig dankbaarheid vindt? Dat komt daarvan, dat er geen eerlijkheid van gemoed is. Als iemand een schuld heeft en hij heeft een eerlijk gemoed, dan is hij in nood. Als iemand schuld voor God heeft en hij heeft een eerlijk gemoed, zoodat hij Gods Wet niet geschonden mag weten, dan is hij in nood, en in zijn binnenste leeft de waarheid: „Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen!" — Waar dankbaarheid is, daar is gerechtigheid. Waar God de mensch uit eeuwige ontferming geholpen heeft, toen geen tranen of zuchten hem baatten, daar is deze gerechtigheid: Ik ben voor eeuwig Uw schuldenaar, o Heere, neem mijn ooren en doorboor ze. Ik wil niet vrij, maar eeuwig Uw knecht zijn, ik wil U loven en prijzen, en voor de gansche wereld belijden, dat Gij het gedaan hebt! — Ootmoed is er, zoodat men, hoewel zijn leven lang de zonde hatende, nochtans voor God blijft een dief, echtbreker en doodslager, iemand, die God niet gelooft

en Hem in het aangezicht slaat. Men blijft zijn leven lang, hoewel men met het beste geweten voor God en menschen wandelt, toch een zondaar. En daarbij heeft men de moed, om voor koningen en de machtigen onder de menschen te zeggen: „Alle vleesch is als gras en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds. Het gras is verdord, de bloem is afgevallen".

De ware dankbaarheid is dus de gezindheid: ik kon mijzelf niet helpen, ik had moeten omkomen; maar de Heere heeft mij geholpen, daarom zal Hij nu ook daarvan de eer hebben, en ik blijf eeuwig Zijn schuldenaar, ik kan Hem nooit betalen! — Zoo behooren dus waarheid, gerechtigheid en ootmoed tot de ware dankbaarheid.

Elke morgen is er nieuwe nood, dat houdt niet op. Zoo is echter ook elke dag onze zonde nieuw, er komt geen einde aan al de booze gedachten. Heeft God de mensch heerlijk geholpen, heeft Hij hem telkens weder geholpen, ten slotte vreesde de mensch toch nog, dat het hem aan een doodshemd zal ontbreken. — Waarachtige hulpeloosheid en reddeloosheid moest er zijn! Zoo wij oprecht en eerlijk zijn voor God en Zijn heilige Wet, zoodat het ons om Gods eer en waarheid gaat, dan kunnen wij geen stap doen, zonder dat de wereld komt; zonder dat er verzoeking van allerlei aard komen, opdat wij toch een deel van Gods eer zouden laten vallen. En wij, ach, wij lieten los, zoo niet de vreeze voor den Almachtige de mensch vervulde. Zoo is er dus voortdurend bij elk waarachtig Christen nood en hulpeloosheid. Maar juist in de nood leert men bidden, zoodat men tot God komt en Zijn sterkte aangrijpt. Zooveel duizenden jaren reeds draagt Hij de wereld en nog altijd doet Hij elke morgen Zijn zon opgaan! Zooveel jaren en dagen van uw leven zijn reeds voorbij en als gij tot Hem gaat met uw zonden, zeg, of Hij ze niet vergeeft! De ootmoed blijft, zoo men in waarheid de honderddertigste Psalm heeft gezongen en uit de diepte tot den Heere moet roepen. Dan kan men God danken, dat Hij een mensch op een rots zet, die voor alle vijanden te hoog is. Zelf blijft men wel is waar beneden in de diepte liggen. God echter wordt op het hoogst verhoogd en men ziet Jezus ter Rechterhand Gods verheven. Maar indien men zelf niet zoo in de diepste diepte lag, men zag Jezus niet zoo hoog. Dat is dus dankbaarheid en uit deze dankbaarheid komt voort, wat de Heere God gezegd heeft: Hoort, Ik heb u gered, Ik heb u geholpen. Roept Mij dus aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eeren (Ps. 50 : 15). Dat heeft Hij gezegd. En de Heere Jezus zegt: „Al wat gij den Vader

bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven!" En in de Catechismus lezen wij, „dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen dien geven wil, die Hem, met hartelijk zuchten, zonder ophouden, daarom bidden". Wanneer ik echter tot God kom, kan ik niet zooveel woorden vinden. Al kom ik ook met alle blijmoedigheid, zoo is toch mijn tong bezwaard, vooral wanneer de nood of Gods toorn mij drukt. Dan stijgt er soms slechts een zucht op, die echter uit de diepte des harten komt. Die nood heeft, laat niet los. Daarom staat er ook: „zonder ophouden". Evenals de Kananeesche vrouw laat hij niet los, hij moet hulp hebben, daarom laat hij niet los, totdat hij die heeft.

„Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven." Wat is dat „al wat"? Dat is uw zaak, niet de mijne! Wat weet ik van uw nood en wat weet gij van de mijne? Maar God kent uw nood. Hij weet, wat u drukt en wat u op het hart ligt. Gij moet echter niet loslaten, al scheldt Hij u ook. Zeg: Goed, Vader, Gij hebt gelijk, ik ben het niet waard, maar Gij hebt ook een recht als Vader en dat kan U geen koning ontnemen. En op dit recht, dat Gij hebt, daarop beroep ik mij: Vader, geef mij een kus! — „Zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken." Ja, het danken blijft achterwege; schandelijk genoeg, dat het achterwege blijft. Het is met u slechts ten halve. Gij hebt het genot gesmaakt van gered te worden, het is u enkel te doen geweest, om van uw plaag af te komen, en voor het overige is het u om het even, van waar de hulp kwam. Gij zijt een dief! Ik heb u als een eerlijken broeder geholpen. Gij dankt niet, dus hebt gij het geroofd, wel is waar op een hoffelijke manier, evenals iemand, die op een vriendelijke en hoffelijke wijze geld verlangt, maar, zoo hij wat minder beschaafd was geweest, het pistool zou genomen hebben en het op die wijze zou opgeëischt hebben. Zoo is het met u slechts een halve zaak, — en gij zijt een dief. — Waar het gebed is, het waarachtig gebed, daar is ook de dankbaarheid. Maar juist de oprechte zal er zich steeds op betrappen, dat zijn dank achterwege blijft! Dank God met uw doen! Dank God daarmee, dat gij vroolijk geniet, wat Hij u gaf en dat gij voor de toekomst op Hem vertrouwt. Wie in waarheid tot God gaat met de belijdenis, dat hij zoo ondankbaar is, dat hij geen dank bij zich vindt, die dankt in waarheid. Het gaat door worsteling en strijd heen, maar door de Geest der vernieuwing komt het nochtans zoover, dat wij anders gaan doen dan te voren, dat wij

God vertellen, hoe machtig, goed, getrouw en rijk Hij is, wat Hij gezegd en gedaan heeft, dat wij Hem loven en verheerlijken, dat wij in de nood weer met het gebed tot Hem komen en zeggen: „Geloofd zij de God Israëls van nu aan tot in eeuwigheid!"
Amen.

HET GEBED: GOD OOTMOEDIG ZIJN BELOFTEN VOORHOUDEN.

VRAAG EN ANTWOORD 117 EN 118.

Vraag: Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt?

Antwoord: Ten eerste, dat wij alleen den eenigen waren God, die zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen; ten andere, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen; ten derde, dat wij deze vaste grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil, zekerlijk wil verhooren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.

Vraag: Wat heeft God ons bevolen van Hem te bidden?

Antwoord: Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij zelf ons geleerd heeft.

Bij de behandeling van vraag en antwoord 116 hebben wij gezien, dat men God den Heere dan dankbaar is, als men steeds in alle nood alleen tot Hem de toevlucht neemt, omdat Hij ons het leven en alle weldaden geschonken heeft, ons ook Zijn lieven Zoon gegeven heeft, ons Zijn getrouw en betrouwbaar Woord schenkt en onze gebeden verhoort. God is namelijk een goed raadsman en vriend. Er zijn velerlei vrienden in de wereld, maar ik spreek van een goed, trouw en waarachtig vriend. Heeft zoo iemand eenmaal geholpen, dan kan hij niet dulden, dat men tot een ander gaat, alsof hij niet meer zou kunnen of willen helpen. Een goed geneesheer, die een zieke genezen heeft, ziet niet gaarne, dat deze hem later wantrouwt en zich tot een ander wendt. Dat is ook groote ondankbaarheid. Zoo is het ook ondankbaarheid jegens God, wanneer wij, na een- en andermaal te zijn geholpen, den levenden God verlaten en onszelf bakken uithouwen, gebroken bakken, die geen water houden (Jer. 2 : 13). God wil onvermoeid zijn in

het geven. En wij moeten onvermoeid zijn in het bidden, om van Hem alles te bidden wat wij behoeven. Dat noemt God dankbaarheid en zoo is het gebed het voornaamste stuk der dankbaarheid. — Wel is God vrij in het geven en geeft Hij ook zonder gebed. Er zijn menschen die niet bidden en toch iets ontvangen, maar dit heeft geen betrekking op de zaligheid. Vergeving van zonden en het eeuwige leven is de hoofdzak. God weet wel, wat wij noodig hebben. Hij heeft te voren niet alleen de nood bepaald, maar ook de voorziening. Er komt geen nood, dan uit Zijn Vaderhand. Deze heeft te voren alles bepaald, ook de wijze waarop de nood ons zal treffen. Hij heeft steeds bij alles Zijn wijze bedoelingen, laat Hem maar Zijn gang gaan. Gelijk de Heere te voren bepaald heeft, hoe alles zal gaan, zoo heeft Hij ook te voren het gebed verordend, zoodat wij ontvangen zullen al wat wij behoeven, als wij Hem daarom bidden. Daarom heeft de Heere Jezus ook gezegd: „Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven”. God heeft alles verbonden aan het geloof en het levend geloof uit zich in het gebed. Het is een verlangen naar God, het is een spreken met God, een aanbidden van Zijn Naam, een bidden en vragen om hetgeen noodig is. Geloof is geen dood iets, maar het onderhoudt de gemeenschap tusschen de ziel en God. De Heere Jezus zeide: Gij zult den Vader alles zeggen, Hem om alles vragen, evenals een kind zijn vader om brood vraagt. — Wij zullen bidden „in Zijn Naam”. Dat beteekent niet, dat wij uitwendig Zijn Naam in het gebed gebruiken, maar dat wij met de oogen van het geloof blijven hangen aan Zijn heilsbeloften, aan alles, wat Hij, waarachtig God en waarachtig Mensch, voor ons is, wat Hij voor ons verworven en volbracht heeft bij den Vader. En dat wij, omdat Hij het gezegd heeft, trots duivel en beschuldigend geweten, God aanroepen en aanbidden als een genadigen en getrouwen God en Vader. — Wanneer wij dat recht verstaan, worden wij op eens vervuld met de Heilige Geest der blijmoedigheid en dan bidden wij eerst recht om de Heilige Geest. Dan smaken wij eerst recht, hoe heerlijk deze troost van de Heilige Geest is, want deze onderhoudt de gemeenschap met den Vader en den Zoon. Daarom spreekt de Catechismus (Vraag 116) van „*Gods genade en de Heilige Geest.*” De Heere Jezus zegt ergens: „Indien gij, die boos zijt”, — Hij maakt ons hier geen compliment, — „weet uw kinderen goede gaven te geven”, — wanneer zij u namelijk om brood bidden, zoo geeft gij hun geen steen en zoo zij u om een visch bidden, zoo geeft

gij hun geen slang, — „hoeveel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede gaven geven dengenen, die ze van Hem bidden?” Zoo lezen wij in het Evangelie van Mattheüs (Hoofdst. 7 : 11). In het Evangelie van Lukas (Hoofdst. 11 : 3) staat: „hoeveel te meer zal de hemelsche Vader de Heilige Geest geven dengenen, die Hem bidden?”. Hieruit zien wij dus, dat alle goede gaven in deze ééne, de Heilige Geest, vereenigd zijn. — Deze Heilige Geest hebben wij noodig. Dat weten wij bijv. uit Zach. 12 : 10: „Doch over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden”. Dat is, wat onze Catechismus zegt: dat Hij „Zijn genade en de Heilige Geest” geeft, dus „genade en de Geest des gebeds”. En ook Paulus getuigt immers van deze Geest Rom. 8 : 26 en 27: „Desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen”. Dus de Geest geeft ons de woorden in, die wij bidden, zoodat wij met ons gebed en de behoeften van ons hart tot God komen. De mensch ervaart in het gebed, hoe hij geheel en al mensch is, hij kan te gelijk aan andere dingen denken en schijnbaar verstrooid zijn. En toch is er een uitgaan naar God. Dit is een waarachtig bidden en dit doet de Heilige Geest „met onuitsprekelijke zuchtingen”, d.w.z. zóó, dat het niet onder woorden te brengen is. „En die de harten doorzoekt”, en dus weet, wat daarin is, die de nieren proeft, die ons hartelijk verlangen kent, „weet, welke de meening van de Geest zij, daar Hij naar God voor de heiligen bidt.” „Naar God” of, zooals Luther vertaalt, naar hetgeen God behaagt, — wat is dat? Wil dat zeggen, dat het een volkomen afgerond, schoon uitgesproken gebed moet zijn? Neen, maar dat wij aan God zeggen en klagen, wat ons drukt, dat wij Hem zeggen, hoe het ons te moede is. Niet met schoone zegswijzen, maar: dat wij onzen Vader alles juist zóó zeggen, als het in werkelijkheid is. Dan kan het niet te slecht gaan. Wij zullen dus doen als een kind, dat, wanneer zijn schoenen stuk zijn, dit niet verbergen en bedekken zal. Dan zou het slechts des te erger worden, maar het zal ze aan zijn vader laten zien, opdat deze de schoenen weer laat herstellen. Wij zien dus, dat de Heilige Geest ons een gebed leert bidden, dat God alzo behaagt, dat het door Hem verhoord wordt. — Laat ons nu nagaan, hoe zulk een gebed moet zijn.

Ten eerste, zegt de Heidelbergsche Catechismus dienaangaande in het antwoord op de 117de vraag, *dat wij alleen den*

eenigen waren God, die zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen. Dat is het eerste. „Alleen den eenigen waren God”, — dat is gericht tegen het Roomsche bestaan, dat wij hebben, wij, die onze hulp voortdurend zoeken bij vleesch en bloed, bij de heuvelen en bergen. Dat moet een kind van God niet doen. Het moet alleen den eenigen waren God aanroepen en tot Hem gaan. Want al kan en wil een mensch ook helpen, hij kan het toch niet, tenzij God almachtig hem drijft. Gij kunt van den koning niets verkrijgen, hoe machtig en rijk hij ook is, zoo niet God in hem werkt en zijn hart neigt. Nu is het Gods kinderen eigen, het moet hun ten minste eigen zijn, dat zij veel te veel eergevoel hebben, dan dat zij tot een ander dan tot hun Vader zouden kunnen gaan. Een kind mag toch niet naar andere menschen gaan, om brood en kleeren van hen te vragen, maar het moet tot zijn eigen vader gaan; en die zal hem alles geven, gelijk hij hem steeds alles gegeven heeft. Zoo mogen ook wij niet gaan tot een vreemden god, zij het ook tot een zichtbaren. Veel minder tot de heiligen of tot Maria, maar alleen tot den waren God. Dezen leeren wij kennen uit Zijn Woord. Daaruit weten wij, hoe Hij is. Wanneer wij zonde hebben en angst en nood, en ons nu, terwijl wij het Profetisch Woord voor ons hebben, van het blad in het hart wordt geworpen: „Ik ben het, die uw overtreding uitdelg, en Ik gedenk uw zonden niet”, — dan leeren wij Hem op eenmaal kennen! Den God, dien wij niet met onze oogen hebben gezien, wij hebben Hem leeren kennen in Zijn betrouwbaar Woord. Dezen alleen waarachtigen God zullen wij met geheel ons hart aanroepen om al wat Hij ons geboden heeft te bidden. Dat behoort dus allereerst tot een gebed, dat aan God behaagt, dat wij Hem, den levenden, waarachtigen God aanroepen om alles, wat Hij ons in Zijn Woord geboden heeft van Hem te bidden.

Wat Hij ons nu geboden heeft te bidden, vinden wij in vraag 118: alle geestelijke en lichamelijke nooddrift. En opdat wij goed zouden weten, waarin deze bestaat, gaf de Heere ons als het ware een formulier, waarin Hij alles heeft samengevat: het „Onze Vader”. Gelijk de Tien Geboden alles uitdrukken, wat noodig is tot een vrome wandel, zoo drukken deze zeven bedden alles uit, wat er voor ziel en lichaam noodig is. Daar hebben wij vooreerst de geestelijke nooddrift, dat niet onze naam geheiligd worde, maar Gods Naam. Ten tweede, dat niet ons koninkrijk kome, maar Gods Koninkrijk, dat God geëerd worde en wij met onze begeerten te schande worden. Wanneer

wij komen met onze schuld en ons niet verheffen, alsof wij geen zondaars waren en de Naam des Vaders geheiligd wordt, dan gaat het goed. Zolang echter onze naam geheiligd wordt, zijn wij hoogmoedig en opgeblazen en is er aan geen hulp te denken. God geeft Zijn eer aan geen ander. Wanneer het met ons rijk gedaan is, kunnen wij vroolijk en welgemoed zijn. In het Koninkrijk des Vaders is alles zóó ingericht, dat wij vrede hebben en behouden blijven, en geen vijand ons verslindt; en dat wij in een veilige en onverstoorbare rust leven. Dan moet immers niet onze wil geschieden — onze wil deugt niet — maar de wil van God den Vader moet hierbeneden geschieden, evenals die in de hemel volbracht wordt. En wanneer wij met onze wil te schande zijn geworden en Gods wil geschiedt, dan zullen wij ten slotte daarmee zoo tevreden zijn, dat wij zelf niet meer anders willen dan de Vader wil. Nu komen wij aan de lichamelijke nooddrift: „Geef ons heden ons dagelijksch brood!” Daarmee wordt niet alleen bedoeld het brood, maar ook kleeren, schoenen, vrouw, kinderen, huis, hof, gezondheid en al het mogelijke, dat zich laat denken. Alles wat de mensch noodig heeft, omdat hij geen geest is, maar een lichaam heeft, dat onderhouden moet worden. Voorts volgen nog beden voor lichamelijke en geestelijke nooddrift beide. Zoo moeten wij dus den eenigen waren God aanroepen om alles wat Hij ons geboden heeft te bidden.

Tot een gebed, dat Gode aangenaam is, behoort dus Zijn belofte, Zijn bevel. Dit nu is een genadig, koninklijk bevel, niet een dreigende en verdoemende wet, maar een bevel, als wanneer een koning iemand gebiedt aan zijn tafel te komen en voor lichaam en ziel alle overvloed wil geven; gelijk de Heere Jezus zegt, dat Hij gekomen is, om Zijn schapen leven en overvloed te geven. — „Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam!” zeide de Heere Jezus, en: „Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven”. Ik moet een belofte hebben. Niet een bijzondere belofte voor dit of dat, maar de algemeene belofte, waarop ik steunen kan. Gaat het ons om Gods eer en Gods Naam, omdat God Zijn eer niet wil verliezen voor het oog van duivel en wereld en Zijn Naam niet mag geschonden worden, dan hebben wij, als Gods kinderen, behoefte aan gebedsverhooring. En het gaat ons daar ook om, dat de wereld weet, dat de Heere God is. — Er zijn menschen, die zich er aan geërgerd hebben dat men hun allerlei van gebedsverhooring vertelde. Toen zij zich namelijk op het bidden toelagen, verkregen zij niet wat zij verwachtten. Waarom zij af-

vielen en alle waarheid in twijfel trokken. Deze menschen hebben er niet aan gedacht, dat er eerst een belofte noodig is en dat men letten moet op de allereerste belofte, die God gegeven heeft van Zijn Zoon Jezus Christus; en op de belofte, dat God hun God en de God van hun zaad wil zijn. Dat zijn van die beloften, waaraan men zich te houden heeft voor zich en zijn huisgezin. Nog andere beloften hebben wij van licht en leven, van een onberispelijke wandel voor Hem. . . . Nu komt mij echter allerlei in de weg. Ik heb niet om eerlijk voor God te wandelen! Ik heb bijzondere beloften ontvangen in deze, in die nood en nu moeten zij toch waar worden! Wat mij in de weg komt, moet uit de weg! Zoo wordt het dan den Heere God voorgehouden. Mozes bijv. zegt zoo dikwijls tot God: Waarom wilt Gij dit volk uitdelgen? Wat zouden de heidenen zeggen? Zouden zij niet spottende zeggen: Ja, Hij heeft hen in de woestijn gebracht, maar Hij kon hen niet in het land der belofte brengen! (Ex. 32 : 11 en 12, Num. 14 : 13—16). Heeft God de belofte gegeven van de vergeving der zonden, zoo moeten wij Hem die voorhouden. Hij heeft beloofd: „Gij zult eten de arbeid uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn en het zal u welgaan!” — dit moet Hem voorgehouden worden! Hij heeft beloofd: „Zijn brood wordt hem gegeven, zijn water is gewis!” — dat moet Hem worden voorgehouden, zoo wij Hem namelijk te voren hebben leeren kennen als een genadig God en Ontfermer. Wanneer Hij zich dan verbergt en wij naar het zichtbare niet zien, dat Hij almachtig is, maar het ons integendeel toeschijnt, alsof Hij niets vermocht, zoo moeten wij Hem nochtans Zijn beloften voorhouden. Tijd en maat zullen wij Hem niet voorschrijven zonder bijzonder bevel daartoe, maar het veeleer aan Hem overlaten. Aan hetgeen Hij echter gezegd heeft, mogen wij ons houden.

Het tweede stuk is, *dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen*. Koning David was eens zeer ontroerd en ontsteld, toen hij zag, hoe de pest onder zijn volk woedde. Zeventig duizend menschen waren reeds gevallen. Toen maakte hij zich op, daar hij liever in de handen van God dan in die der menschen was gevallen en zeide: „Mijn God, wat hebben deze schapen gedaan! Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis!” (2 Sam. 24 : 17). De nood wordt wel gekend, en van het gebed wordt veel gesproken. Maar het komt er op aan, dat wij onze nood en onze ellende recht en grondig kennen. Wat is de oorzaak van deze of gene nood?

Laat ons hier voortdurend onze zonde en schuld bedenken. Zoo wij daarmee voor God komen, geven wij beter acht op Gods Wet. En zoo wij daarop acht geven, ervaren wij, dat wij aan het verderf ontruikt zijn, gelijk iemand, die bij een oorlapje uit de kaken van een ondier gerukt is. Dan beginnen wij te letten op het kleine, op het geringe en onbeduidende. En dan vinden wij zooveel zonde en schuld bij ons, dat wij de hand op de mond leggen, onze ellende recht en grondig gevoelen en ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen. Nogmaals: nood is nood, maar van waar komt de nood? Ik wil niet zeggen, dat het alles straf voor onze zonde is. Want indien God ons naar onze verdienste wilde straffen, zoo zou Hij ons in de hel werpen. Maar straffen om de zonde is: kastijden vanwege de zonde, opdat wij Gods heiligheid deelachtig worden, opdat wij — want wij moeten nu eenmaal door het vuur heen, — in de oven der ellende beproefd gemaakt worden. Anders zou er niets van ons terecht komen, wij zijn zoo taai! Het hart wordt echter door de nood verbroken, zoodat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen. De nood komt door de zonde en door het niet letten op Gods goede geboden. Ja, ik weet het: er is allerwegen veel nood en ellende, er is geen werk en geen verdienste. Maar toen er nog overvloed van werk was, hoe deed men toen? Verdient men twintig gulden, dan komt men rond zonder God; maar dan wordt een gulden tien stuiver en men geeft uit zonder Wet en zonder God. Nu komt God en snijdt af, vermindert de inkomsten. Wie heeft het nu gedaan? Heeft de zonde het niet gedaan? De Heere Jezus had eens vijf brooden, kleine dunne schijven en spijzigde daarmee vijf duizend man. En er werden van de brokken opgenomen twaalf volle korven (Joh. 6 : 11—13), groote, hooge korven, waarin de visch bewaard werd. Gods Wet moet ons steeds boven alles gaan en daarop moeten wij letten. — Het is de zaak van God den Heere, mijn leven te onderhouden, mijn vrouw en mijn kinderen te onderhouden. Maar *mijn* zaak is het, de schuld, die ik gemaakt heb, te betalen. Nu moet ik honderd gulden huur betalen en verdien slechts zes gulden; daarmee kan ik niet rondkomen, want ik heb vrouw en kinderen! „Nu, wat gaat mij de huur aan, ik betaal ze niet, maar laat brood enz. koopen!” Zoo denkt de mensch. Maar God heeft ons verzocht, om te zien, wat er in ons hart is en of wij Zijn Wet wel zouden bewaren. Wat is Zijn Wet? Ik heb op mij genomen honderd gulden huur te betalen. — „Gij zult niet stelen!” zegt God. Ik leg daarom wekelijks

twee gulden weg. „Ja, maar dan kom ik niet rond! dan hebben wij niets!” Wie heeft u gezegd, dat gij niet rondkomt? Wie geeft u dan die vier gulden? Is God zoo onbarmhartig? Als een moeder haar kind een geheel bord vol kan geven, zal zij het dan maar een schoteltje vol voorzetten, zoodat het honger moet lijden? Is het dan niet ook de lust van God den Vader, dat Zijn kinderen tot verzadigens toe zullen eten? Maar God beproeft ons eerst en wil ons doen zien, dat wij zijn. . . . dieven! Dit gebod: „Gij zult niet stelen”, maakt ons tot arme zondaren. En nu, in deze nood, komt men dan voor Gods Woord te staan en ziet men, hoe den Heere God niets in de weg staat. Hij kan vermeerderen, Hij kan zegenen, Hij geeft de Heilige Geest en met Hem lust en liefde tot spaarzaamheid in de huishouding, Hij geeft een waarachtig gebed, een worstelen om zegen! „Maar er komt niets!” Wij lezen: van harte zult gij aanroepen! „Dat doe ik, maar er komt niets!” Houd dan nog meer bij God aan! Houd Hem voor: „Gij hebt het gezegd! Hier staat het geschreven!” Blijf niet aan het borgen, denk aan de verplichtingen, die gij op u hebt genomen, blijf daarbij en houd God uw nood voor! — Dan komen er nog allerlei zonden aan het licht: de kinderen zijn verkeerd, en zoo is er allerlei. Houd u aan Gods Woord! Houd u aan Gods gebod! Blijf met God in het gebed worstelen! — Laten wij onszelf toch geen gebed opdringen, het moet uit de ervaring, uit het leven voortkomen. Zoo komt men dan tot waarachtige verootmoediging voor God. Men leert allerlei, zoo men zich wil houden aan Gods Woord. De duivel komt en wil ons verzoeken. Men komt niet uit, zooals men gedacht had. Zoo is er dan ongelooft, een vreezen en beven, — ja, zou Gods Woord wel waar zijn? Waar zijt gij, Heere God? Hoort Gij dan ganschelijk niet meer? Zijt Gij doof? Zijt Gij dood? En zoo begint men evenals David en al de heiligen te worstelen.

Tot het gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt, behoort *ten derde*, dat *wij deze vaste grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil, zekerlijk wil verhooren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft*. Wij letten hierbij inzonderheid op het woord *niettegenstaande*. Dit komt overeen met het woord „nochtans” in het antwoord op vraag 60: Hoe zijt gij rechtvaardig voor God? — Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus. Alzoo, dat, al is het, dat mij mijn geweten beklagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en van dezelve geen gehouden heb en nog steeds tot alle boos-

heid geneigd ben, *nochtans* God, zonder eenige mijner verdiensten, enz. Niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, toch (let daarop) wil Hij om des Heeren Christus' wil ons gebed zeker verhooren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft. Zie, daar ligt gij nu voor God als een arm dier, als een arm zondaar. Neen, gij hebt niets verdiend, hoegenaamd niets! Gij zijt verre weggereisd en bevindt u op de zee. God zendt u een storm na en gij laat u over boord werpen. Nu komt er dan een zuchten en roepen. En het is niet alleen deze nood. In plaats van vroom te zijn, wordt men te midden van de nood eerst nog recht goddeloos bovendien. Men moet nu toch bidden, — men kan vrouw en kind, lichaam en ziel toch niet aan den duivel prijsgeven! — De eisch klinkt: Wasch u eerst! Reinig u eerst! En men zou zoo gaarne eerst offerande brengen. God wil echter geen offeranden, die behagen Hem niet! Wat moet ik dan? Roep tot God! „Maar gij zijt een zondaar! God zal u niet hooren!” Dat is niet waar! Hoewel ik het niet waardig ben, — God hoort nochtans *om des Heeren Jezus Christus' wil*. — Ziet, dat is het wat God behaagt. Bewaar deze kostelijke leer in alle nood, in alle gevaar: Al zijt gij onwaardig, gij zult en moogt u nochtans vasthouden en vastklemmen aan deze grond: God verhoort nochtans om Jezus Christus' wil! Hij vraagt daarbij niet naar zonde en heiligheid en ik kan er ook niet naar vragen. Maar Hij doet het, omdat er in Christus betaling van schuld is en gerechtigheid. — Dus in weerwil van zonde, schuld en nood verhoort God mij om Christus' wil en hierbij blijf ik: Ondanks alles, zijt Gij Vader! Amen.

DANKBAARHEID: HOUDT HEM IN GEDACHTENIS!

VRAAG EN ANTWOORD 116.

Vraag: Waarom is het gebed den Christen van noode?

Antwoord: Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

„De oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen en Zijn ooren tot hun geroep!” Deze heerlijke belofte lezen wij in het zestiende vers van de vier-en-dertigste psalm, die wij zoojuist samen zongen.

Zulke beloften steken ons een hart onder de riem opdat wij zullen *bidden!* Ook vraag en antwoord 116 zijn zoo troostrijk: „Waarom is het gebed voor de christenen noodig? — Daarom dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert; en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen dien geven wil, die Hem met hartelijke zuchten, zonder ophouden, daarom bidden en daarvoor danken.”

Hij, die door het geloof een lidmaat van Christus werd, is een christen. Deze christen heeft de onderwijzer op het oog als hij zegt in vraag 32: „Waarom wordt gij een christen genaamd?” Het antwoord luidt: Omdat ik door het geloof de zalving van Christus deelachtig ben, opdat ik een profeet, een priester en een koning zou zijn!

Een profeet, om de groote naam des Heeren te belijden!
Een priester, om mijzelf op te offeren tot een levend dankoffer aan den Heere!

En een koning, om met een goede en vrije consciëntie tegen de zonde en den duivel te strijden en om na dit leven in eeuwigheid met Christus over alle creaturen te regeeren.